

ACTA REG. SCIENT. UNIVERSITATIS CLAUDIOPOLITANAE
FRANCISCO-JOSEPHINAE ANNI MDCCCLXXXVII—LXXXVIII

FASCICULUS II.

I. FERENCZ JÓZSEF

Ő CSÁSZÁRI ÉS APOSTOLI KIRÁLYI FELSÉGE

A KOLOZSVÁRI MAGYAR KIRÁLYI

FERENCZ-JÓZSEF-TUDOMÁNY-EGYETEMEN

MDCCCLXXXVII.

SZEPTEMBER XXIII. ÉS XXIV. NAPJAIN.

KOLOZSVÁRT,

NYOMATOTT AJTAI K. ALBERT (MAGYAR POLGÁR) NYOMDÁJÁBAN.

MDCCCLXXXVIII.

378.4 (439.21) „1887”

394.4 (439.21) „1887”

B 11798

A kolozsvári m. kir. Ferencz-József-tudomány-egyetem tanácsa 1887. augusztus 25-ik napján tartott I. rendes ülésében vette hálás örömmel az első hivatalos értesítést, hogy a szeptember végszakán Kolozsvár sz. kir. városában legkegyelmesebben megszálló Felség a tőle alapított s felséges nevének viselésére is feljogosított tudomány-egyetemet is szerencsétetni fogja kitűntető-megjelenésével.

Az egyetem tanácsa, ennek alapján, nevezett gyűlése egyhangú határozatával, kijelölte a tudomány-egyetem ama helyiségeit és intézeteit, melyeket a legkegyelmesebb látogatás alkalmával, a kiszabott idő tartamához mérve, Ő Felségének bemutatni kíván s folytatva, 1887. évi augusztus 30-iki II. és szeptember 14-iki III. (rendkívüli) ülésében állapította meg mindamaz intéz-

kedéseket, a melyek az egyetem Felséges Alapítójának és Névadójának körében való kitüntető megjelenése idején, s e szerencsés eseményhez méltóan, juttathatják az egyetem háláját és hódolatát kifejezésre, mind a Felséges Ur megérkezése, mind az egyetem hódoló tisztelgésének bemutatása, mind pedig az Alma Mater legkegyelmesebb meg szemlélése alkalmával; megadva, egyszersmind, a rector magnificusnak a felhatalmazást a kellő intézkedések megtételére, valamint, utóbb, kieszközölve a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi minister úr helybenhagyását mindez intézkedései számára.

A városi közigazgatási hatóság feje által tudtúl adott időben, 1887. szeptember 22. napján, d. u. 5 órakor érkezett meg Ő Felsége a kolozsvári m. kir. pályaudvarba, hol, az illetékes fogadó küldöttségek sorában, az egyetem tanácsa és önként csatlakozott tanárai is, lelkesedve járultak a szónokok és küldöttségek ama hálanyilatkozataihoz, a melyekkel Ő Császári és Apostoli Királyi Felsége Kolozsvárt üdvözöltetett s melyeket a magyarok szeretett Királya oly kegyes szavakkal fogadott, — utóbb e küldöttség is csatlakozván a Felséget főtéri lakására kísérő díszmenethez, mely az utcákat és tereket ellepő sokaság s az egyletek, testületek, tanintézetek és

az egyetemi polgárság sorfalai között vonult a városba.

Az egyetem hódolva tisztelgő küldöttsége, a tanács és a tanárok, élükön az egyetemi rectorral, a következő nap, szeptember 23-ának délelőttjén a többi küldöttségek sorában, a marosvásárhelyi királyi ítélő tábla elnöke által vezetett bíróságok testülete után, szólíttatott Ő Felsége kegyes színe elé, a hol, Tisza Kálmán minisiterelnök ur ő nagyméltósága jelenlétében, dr. Kanitz Ágost ny. r. tanár s az egyetem e. i. rectora, a Felséges Királyhoz a következő beszédet intézte:

„Császári és Apostoli Királyi Felség!
Legkegyelmesebb Urunk!

A kolozsvári tudomány-egyetem, melyet Felséged a tudományok művelésére életre hívni és legmagasabb nevével feldíszíteni legkegyelmesebben méltóztatott és a mely atyai kivánságának megfelelően, összes erejével arra törekszik, hogy a hazának minél több hasznos polgárt neveljen, határtalan örömének ad kifejezést, hogy az Alma Mater Claudiopolitana tűzhelyén Felségednek, ezen

tudomány-egyetem fenkölt Alapítójának legmélyebb hű alattvalói ragaszkodással hódolhat, és azon forró ohaját fejezi ki ez alkalommal is, mint mindenkor, hogy Felséged dicsőséges uralkodása tudomány-egyetemünk és egész hazánk üdvére minél számosabb évekre terjedjen.“

Ő Császári és Apostoli Királyi Felsége a hódoló üdvözetet és a tisztelgők háromszoros éljencit kegyes fejhajtással fogadván, e szavakkal méltóztatott válaszolni:

„Szívesen látom az itteni fiatal tudomány-egyetem tanári karát, és elvárom, hogy mind önök, mind a gondjaikra bizott ifjuság mindenkor csak a tudomány és tanulmányok komoly mivelését fogják főczéljuknak tekinteni, méltóan betöltve eképen helyüket a bel- és külföldi főtanodák sorában. Ebbeli törekvésükben és intézetük fejlesztésében támogatásomra és oltalmamra bizton számithatnak.“

Ekkor Ő Felsége, kísérve az egyetem rectorától, a tisztelgők soraihoz lépett, többeket bemutatott Magának, őket megszólításával kiűntetni kegyeskedett, tudakozva az egyetem és intézetei viszonyait, az illetők tanszakait, eddigi szolgálatait, a hallgatók számát, viselkedését s folyton tanúsítva az intézet és a személyzet ügyei iránti kegyes érdeklődését.

Ugyane nap délutánján több közintézetben kegyeskedvén Ő Felsége megjelenni, ezeknek sorában fél kettőkor érkezett Tisza Kálmán miniszterelnök ur ő nagyméltóságával és udvari kíséretével az országos Karolina-kórház elé, a hol a kórház előljárósága és az ott elhelyezett egyetemi klinikák igazgatói által fogadtatván, méltóztatott sorra járni az egyes osztályokat és pedig a dr. Bókay Árpád egyetemi ny. r. tanár vezetése alatt álló általános kórosztályt, a dr. Brandt József egyetemi ny. r. tanár sebészeti, valamint a dr. Purjesz Zsigmond egyetemi ny. r. tanár belgyógyászati klinikáját, mindenütt élénk érdeklődéssel tudakozódván a viszonyokról, fogadván kegyesen az egyetemi főnökök szakszerű felvilágosításait és a tapasztalt rend és tisztaság fölötti legkegyelmesebb megelégedésének adván kifejezést. Majd a muzeumi kertben fekvő egyetemi vegytani és

állattani intézetek megszemlélésére d. u. 3 óra-
kor érkezett Ő Felsége a muzeun-kertbe, hol a
Felséges Urat az egyetem tanácsa, dr. Fabinyi
Rudolf ny. r. tanár és a vegytani intézet igaz-
gatója, tanár-segégei és az orvoskari építő bizott-
ságok tagjai fogadták hódolattal s először is a
vegytani intézet igazgatója szolgált a kellő fel-
világosításokkal. Itt Ő Felsége beható figyelmet
fordított a dolgozó szobákra, a berendezés rész-
leteire, a biztonsági készülékekre, valamint az elő-
adó teremre, hol a szaktanár néhány kísérleti
mutatványát érdeklődéssel nézte végig s mind az
intézet kiváló berendezése, mind pedig, a mutat-
ványok sikere fölött kegyes megalégedésének méltó-
ztatott kifejezést adni. — Ugyanitt vette Ő
Felsége szemle alá az egyetem leiró- és kór-
boncztnai, továbbá törvényszéki orvostani, vala-
mint élet- és közegészségtani intézeteinek, immár
befejezés alatt álló, épületei tervrajzait, részletes
fölvilágosításokkal dr. Genersich Antal egyetemi
ny. r. tanár, építő-bizottsági elnök és az épületek
tervezője Hauszman Alajos műegyetemi ny. r. tanár
és építési felügyelő szolgálván a Felséges Úrnak.

Innen Ő Felsége az erdélyi muzeum-egylet
állattani gyűjteményeivel kapcsolatban álló egye-
temi állattani intézet szomszédos épületébe ment

át egész kíséretével, hol gróf Esterházy Kálmán a muzeum-egylet elnöke és dr. Entz Géza ny. r. tanár és intézeti igazgató fogadta hódolattal s vezette Ő Felségét a gyűjtemények megismerésénél, megadván érdeklődő kérdéseire a kellő feleleteket s valának szerencsések Ő Felsége kitüntető elismerésének kifejezéseit hallani, mit a Felséges Úr az állattani intézet lépcsőjén leszálltában, az egyetemi rectorhoz intézett következő legkegyelmesebb szavaival méltóztatott tetézni:

„Nagyon meg vagyok elégedve és ha minden elkészül, nagyon szép lesz.“

I. Ferencz József, Ő Császári és Apostoli Királyi Felsége, a kolozsvári magyar királyi Ferencz-József-tudomány-egyetem főépületének bejárója elé, Tisza Kálmán minisiterelnök úr ő nagyméltóságával és kíséretével, udvari fogatain, szeptember 24-én, d. u. 2 órakor érkezett s az előcsarnokban dr. Kanitz Ágost egyetemi rector és a tanári kartól lelkes éljenekkel fogadtatott és kísértetett az épület kertes udvarára, a hol és tovább, a lépcsőkön és folyósókon, mindenütt az egyetem hallgatóinak sorfalai között haladt, kegyes üdvözléssel fogadva az ifjuság riadó éljenzéseit.

A Felső Ur első megállapodása az udvar ültetvényei előtt vala, a hol a lombok sátora alatt, díszes talapzaton emelkedett Ő Felsőégnek a ditró-szárhegyi hazai fehér márvány gyönyörű darabjából vésett s szépen sikerült mellszobra. Innen az egyetem ügyei és viszonyai felől tudakozódó Felsőég a fölvilágosításokkal szolgáló rectorral és kíséretével a főépület első lépcsőjén az első emeletre vonult s itt a törvényszéki-orvostani intézetet, a bölcsészeti dekáni hivatalát, a matematikai és természettudományi és a bölcsészet-, nyelv- és történettudományi kar tantermeit, az orvostudományi dekáni hivatalát, meg könyvtárt, a földrajzi intézetet, meg a matematikai és természettudományi kar dekáni hivatalát kegyeskedett meg szemlélni és az illető főnökök: dr. Belky János, dr. Finály Henrik, dr. Martin Lajos, dr. Géber Ede, dr. Ternér Adolf, dr. Abt Antal ny. r. tanároktól fogadni a kívánt fölvilágosításokat. Ő Felsőég ezután, tovább haladva a tanácsterembe lépett s kegyesen fogadta az egyetemi tanács tagjainak hódoló üdvözlését, abban a teremben, mely egykoron az erdélyi királyi főkörmányszék tanácskozó helye vala s melynek falait Ő Felsőég több dicső Ősének, a hajdani erdélyi főkörmányszék örökéből nyert és az erdélyi muzeum-egylet tu-

lajdonában levő életnagyságu arczképei díszítik, a főhelyet pedig, Ő Felségének fiatalkori arczképe foglalja el. Ekkor az egyetemi rector avval az alázatos kéréssel járult Ő Felsége elé, hogy kegyeskedjék felséges nevét, ez örvendetes pillanat örök emlékéül, az ez alkalomra készült arany tollal, az intézet ujan nyitott emlékkönyvébe jegyezni, mire Ő Felsége „igen szívesen“ szóval foglalta el a tanács elnöki székét s az emlékkönyvnek a magyar szent korona képmásával ékített első lapját felséges nevének kézvonásaival díszesítette. Majd az egyetemi tanács tagjainak sorához járult Ő Felsége s az egyetemi rector által bemutatott tagokhoz alkalmoszerű kérdéseket méltóztatott intézni, az egyetemi ügyek, a tagok foglalkozása és tapasztalatai s az ifjuság szorgalma felől tudakozódva és fogadva kegyesen az adott feleletet. Most a Felséges Úr az egyetemi tanácssteremből, egész kíséretével és az egyetemi polgárság éljenző sorfalai között, a közelfekvő második lépcsőn, a főépület második emeletére tért, az ott elhelyezett intézetek megtekintésére. Ez alkalommal a természettani, a gyógyszerertani, az ásvány- és földtani, meg a kórbonczrtani intézetek részesültek a megszemlélés szerencséjében, a hol az illető intézeti igazgatók: dr. Abt Antal, dr. Bó-

kay Arpád, dr. Koch Antal és dr. Genersich Antal ny. r. tanárok, illetőleg az ásvány- és földtani intézetnél, valamint utóbb a muzeumi könyvtárnál és régiség- és éremtárnál gr. Esterházy Kálmán a muzeum-egylet elnöke is szolgáltak a figyelmét mindenre kiterjesztő Felségnek a megfelelő felvilágosításokkal, egyes tárgyak, készülékek és kísérletek legkegyelmesebben fogadott és beható figyelemmel kísért bemutatásával is. Innen a csillagvizsgáló torony lépcsőzetén történt a levonulás a földszintre, a muzeumi és egyetemi könyvtárak helyiségeibe, hol a könyvtárak igazgatója: dr. Szabó Károly ny. r. tanár fogadta és kalauzolta Ő Felségét, a könyvtárak ritka és kiváló érdekű darabjainak egy kis gyűjteményét is bemutatva s szolgálva a Felségnek szakszerű kérdéseire feleletekkel. A könyvtári termeken végig haladva, a sorban a muzeumnak az egyetemmel kapcsolatban álló régiség- és éremtára következett s dr. Finály Henrik Lajos ny. r. tanár és intézeti igazgató vezetése mellett kegyeskedett Ő Felsége a gyűjtemény szemlélését végezni, mire a látottak és hallottak fölötti elösmerésének ismételtén és legkegyelmesebben kifejezést adva, a főudvaron átvonult a Felséges Úr, kísérete, a tanári kar és az ifjuság élén, az épület bejáratá-

hoz. Ekkor Ő Felsége az egyetem rectorához fordulva, a következő legkegyelmesebb szavakat intézte hozzá:

„Nagyon örvendettem, hogy láthatam az egyetemet!”

S a harsányon éljenző gyülekezettől kegyes üdvözlettel véve búcsut, kíséretével az udvari fogatokra szállva, tova robogott.

Az egyetemi tanács Ő Császári és Apostoli Királyi Felségének Kolozsvárott három napra terjedt legkegyelmesebb tartózkodása leteltével, szeptember 24-én esti 9 órakor, szintén megjelent a vasúti pályaháznál és a búcsu-kiséret küldöttségei sorában résztvett a hálás hódolat kifejezéseiben, melyek az ég áldásait esdették Ő Felsége fölkent személyére elútazásában és további dicső uralkodásában; szeptember 26-ik napján pedig, VI. rk. ülésében, egyhangu határozatával kimondta, hogy Felséges Alapítójának és Névadójának e szép napok alatt az egyetem iránt tanúsított, kegyeségeért, mélyen érzett hálája csekély jele képen, az első lapján Ő Felsége fényes nevével ékeskedő Emlékkönyvbe Ő Császári és Apostoli Királyi Felsége legkegyelmesebb látogatásának hiv és rövid leírását iktatja, az egyetemi tanári személyzet ez idő szerint működő összes tagjainak sajátkezü

név-aláírásával ellátva. Kimondá, továbbá, hogy az Emlékkönyv az Ő Császári és Apostoli Királyi Felsége által használt tollal együtt, örök emlékezetül és az egyetemi tanács felügyelete alatt, megfelelő díszes helyen őriztessék és csakis a mostanihoz hasonló kiváló alkalmakkal használtassék. Es végül, kimondá az egyetemi tanács, 1887. december 2-án tartott X-ik (III. rendes) ülésében, hogy Ő Császári és Apostoli Királyi Felségének ama kitüntető kegyességét, melylyel az egyetemet Kolozsvárt tartózkodása alkalmával megjelenésével szerencsétlenül méltóztatott, az egyetemi acták egy külön füzetével örökíti meg, az Emlékkönyvbe foglalt leírás közzétételével, e leírás fogalmazásával az egyetem e. i. rectorát dr. Kanitz Ágost ny. r. tanárt, és a bölcészet-, nyelv- és történettudományi kar e. i. prodékánját dr. Szász Béla, ny. r. tanárt, bizván meg, avval az útasítással, hogy e leírás a kinyomatás előtt az egyetemi tanácsnál bemutatandó.

Kelt és megállapított a kolozsvári magyar királyi Ferencz-József tudomány-egyetem tanácsának 1888. évi márcziushó 6. napján tartott XIV-ik (rendes) ülésében.

B 11798

